

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Leeuwarden, 18 juli 2023
Verzonden,

Ons kenmerk : 02134432
Afd./Opgave : Klimaat en energie
Behandeld door : 
Uw kenmerk : -
Bijlage(n) : -

Onderwerp : Zienswijze Notitie Reikwijdte en Detailniveau hoogspanningsverbinding
380 kV Vierverlaten - Ens

Geachte Minister,

Onlangs heeft u de concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau 380 kV-
hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens gepubliceerd, met de uitnodiging om daarop te
reageren. Wij maken graag gebruik van deze gelegenheid.

Aantal tracévarianten

Wij uiten onze zorgen over het juridische risico dat wordt genomen door met de beperkte
hoeveelheid tracévarianten het proces van de Milieueffectrapportage (m.e.r.) te doorlopen;
de vraag kan worden gesteld of de reikwijdte van de m.e.r. voldoende is. Na de tweede
zeef in de concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau blijven vijf tracéalternatieven over. Dit
komt neer op twee tracéalternatieven ten noorden van Oudehaske en drie
tracéalternatieven ten zuiden van Oudehaske. De m.e.r. heeft tot doel om te komen tot het
beste alternatief. Met twee tracés ten noorden van Oudehaske en drie tracés ten zuiden
van Oudehaske is onzeker of voldoende opties openstaan: de tracés illustreren corridors
met een breedte van een aantal kilometer, maar het is onzeker hoeveel tracéalternatieven
binnen deze corridors mogelijk zijn. Indien het beperkte aantal opties leidt tot juridische
complicaties tijdens het proces, dan komt dit met onzekerheid voor de inwoners van
Fryslân die in en nabij de zoekgebieden van de tracés wonen. Wij adviseren u om de tracés
die momenteel worden gebruikt in Drenthe mee te nemen in de m.e.r.-procedure. Deze
tracés zijn door de omgeving aangedragen en verdienen het om verder te worden
onderzocht.

Lelylijn

Wij zijn positief over het feit dat er binnen de procedure tot de ontwikkeling van een nieuwe 380 kV verbinding een quickscan over de A6/A7 tracévariant wordt uitgevoerd in samenwerking met het traject tot de ontwikkeling van de Lelylijn. Het is belangrijk om de twee nationale ontwikkelingen – de 380 kV hoogspanningsverbinding en de Lelylijn – goed op elkaar af te stemmen. Wij zijn van mening dat er middels de quickscan eerst moet worden onderzocht of de twee ontwikkelingen naast elkaar inpasbaar zijn langs het genoemde tracéalternatief, voordat het proces tot de ontwikkeling van een 380 kV hoogspanningsverbinding kan worden doorgezet. Wij verzoeken u daarom om eerst de quickscan uit te voeren en daarna het afwegen van de tracéalternatieven voor de 380 kV hoogspanningsverbinding verder voort te zetten. Indien naar aanleiding van de quickscan de A6/A7 tracévariant afvalt, dan versterkt dit de hierboven omschreven zorgen over de juridische risico's van het aantal alternatieven in het vervolg van de procedure.

Landschap

Wij zijn van mening dat met name het uitgangspunt 'bundelen aan bovenregionale infrastructuur' leidt tot het afvallen van tracévarianten die vanuit landschappelijk oogpunt interessant zijn. Bovendien is het onduidelijk of er met een corridorbreedte van vijf kilometer nog steeds sprake is van een bundeling van het tracé van de hoogspanningsverbinding met de desbetreffende bovenregionale infrastructuur; op ruime afstand van de bestaande infrastructuur manifesteert de hoogspanningsverbinding zich als nieuwe doorsnijding van het landschap. In andere woorden, in de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau is het uitgangspunt van 'bundelen aan bovenregionale infrastructuur' onvoldoende uitgewerkt om een zorgvuldige filtering op basis van dit uitgangspunt mogelijk te maken. Om deze redenen verzoeken wij u om dit uitgangspunt te laten vervallen, of in ieder geval aan de hand van maatwerk te onderzoeken in welke gevallen en op welke plekken er gesproken kan worden van daadwerkelijke bundeling.

In het verlengde van bovengenoemde overwegingen verzoeken wij u om in de procedure van de milieueffectrapportage de varianten te scoren op twee additionele criteria, namelijk of het tracé een autonome lijn vormt in het landschap en of het tracé interfereert met bestaande lijnen in het landschap. De scores op deze criteria geven breder inzicht op het effect van de 380 kV verbinding op het Friese landschap.

We vragen graag uw aandacht voor het Friese landschap bij de overwegingen om een tracé (gedeeltelijk) ondergronds aan te leggen. Onze voorkeur gaat uit naar het onder de grond aanbrengen van de 380 kV hoogspanningsverbinding. Bovendien moet worden onderzocht wanneer de nieuwe hoogspanningsverbinding kan worden gecombineerd met de bestaande verbindingen in elektriciteitsmasten. Hiermee kan de impact van de nieuwe 380 kV verbinding in het gebied worden beperkt. Ter illustratie noemen we het tracéalternatief langs de A6 door het Tjeukemeer. Een hoogspanningsverbinding vormt hier een grootschalig en autonoom element welke interfereert met de bestaande hoogspanningslijnen in het landschap, maar vooral één van de grootste kernkwaliteiten van onze provincie aantast: een groot open watervlak als toegangspoort tot Fryslân. Ondergronds aanleggen biedt een mogelijke oplossing voor dit landschappelijke knelpunt.

Het Friese energiesysteem

In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau wordt niet benoemd dat er tijdens de procedure tot de ontwikkeling van een nieuwe 380 kV verbinding een vinger aan de pols wordt gehouden met betrekking tot de noodzakelijkheid van een koppeling tussen de nieuwe verbinding en

het Friese energienetwerk. Het kan zijn dat in de toekomst het huidige 220 kV netwerk in Fryslân ontoereikend blijkt. Wij willen u verzoeken de ontwikkelingen op het Friese elektriciteitsnet nauwlettend in de gaten te houden – onder andere via het Friese proces van integraal programmeren – om zo netcongestie (in de toekomst) te voorkomen of op te lossen.

Daarnaast verzoeken wij u om te onderzoeken hoe de nieuwe 380 kV hoogspanningsverbinding – naast de hierboven genoemde wijze – kan bijdragen aan de energietransitie in Fryslân. Zo kan worden onderzocht of de verbinding kan bijdragen aan de warmtetransitie door middel van warmteterugwinning bij ondergrondse trajecten.

Milieueffecten

Tot slot vragen wij nadrukkelijk uw aandacht voor twee milieuonderwerpen. De effecten van de nieuwe 380 kV hoogspanningsverbinding op grondwaterbeschermingsgebieden en de strategische grondwatervoorraad moeten goed worden onderzocht. Wij kunnen u de relevante kaarten ter beschikking stellen zodat met deze gebieden goed rekening kan worden gehouden. Ook vragen wij u aandacht te hebben voor het milieuaspect van hoogfrequent geluid en hoogfrequente trillingen.

Dank voor de gelegenheid om onze gedachten over dit project met u te delen. We zien uit naar een proces waarin we in samenwerking tot juiste keuzes kunnen komen die een breed draagvlak hebben.

Gedeputeerde Staten van Fryslân,

drs. A.A.M. Brok, voorzitter

A. Schepers, MSc, secretaris

Notes
